

TAMÁS KINCSÓ

Megfordították a szobrot

A Csíkszereda főterén, a hajdani Tapstéren felállított háromalakos szoborcsoportot szerda reggel kiásták, daruval felemelték, és százharmincöt fokos szögben elforgatták, mivel a város Nőszövetsége beperelte a Tanácsot, amiért a Férfiszövetség megrendeléséből készült szoborcsoport központi alakja, Márton Áron püspök a térnek mondhatni teljesen háttal állt, így, aki nem volt hajlandó megkerülni a szobrot, azaz a téren állók zöme, nem részesült a mindenkori legnagyobb erdélyi püspök áldásában. A faragott kőből készült kompozíció jelentőségteljes mozzanatot ábrázol: a katolikus püspök kezét áldást adón emeli egy fiatal, lófarokba kötött hajú, székely ruhát és csizmát viselő lány feje fölé, aki mögött anyja áll, ugyancsak székely ruhában, csizmában, kontyba fogott hajjal, kezét biztatón lánya vállára teszi. A szobor elforgatása során a lány vaskos lófarokba kötött haja letört. A Nőszövetségnek és a Férfiszövetségnek hosszú vitát követően végül sikerült kiegyeznie, hogy a hajcsonkból a kőfaragó hozzon ki egy szolid kontyot, annak ellenére, hogy a konty hagyományosan az asszonykorba lépett nők viselete. Az immár a tér felé áldást osztó püspök lábánál az egyetértésre a férfiak szilvapálinkával koccintottak, a nők kontyalávalóval.

TAMÁS KINCSÓ (1982, Csíkszereda) gyógyszerésznek tanult Marosvásárhelyen, később Kolozsváron. Sepsiszentgyörgy közelében, a Baróti-hegység lábánál lakik. 2016-ban jelent meg első novelláskötete A Csinált-patak állatkertje címmel.

Mecénások

Füledt, nyári meleg. A könyvbemutató a vége felé közeledik. Az első padon üldögélő férfi oldalvást dőlve a feleségéhez szól:

– Mit gondolsz, Irma, mi lenne, ha meghívnám az írónőt hozzánk?

Irma meglepődve néz az urára, hátradől, hogy jobban lássa, valóban ő mondta-e, amit.

– Ugyan, Károly, miért gondolod, hogy eljönne? Hát ki vagy te, mi oka lenne eljönni egy ilyen akárkihez, senkihez?

– Jól van, no, neked nem lehet mondani semmit.

Az írónő dedikál.

Károlyon fehér ing, az ing alatt nagy pocak, a pocak felett ős bajusz, fején haj helyett kifogástalan szalmakalap. Két könyvet tart a kezében.

– Az elsőt, kérem, úgy írja meg, hogy „egy senkinek”.

– Hogyan? – értetlenkedik az író.

– Így, ahogy tetszett hallani. „Egy senkinek.”

– A dedikálásnak szabályai vannak – magyarázza az író türelmesen –, miszerint kiírjuk a teljes nevet, a leszármazottak, akik a könyvet remélhetőleg öröklik, ne találgassák, ki volt Micike vagy Bandi.

– A másikat – erősködik Károly – megírja rendesen, az a fiamnak lesz, teljes névvel meg minden. Erre, ami nekem lesz, csak írja, amit mondtam.

Az író elsimítja a papírt, indítaná az ajánlást. Jobb keze, benne a toll, makacsul mozdulatlan.

– Nagy *essel*? – kérdi.

– Mit hogy nagy *essel*?

– A „senkit”.

– Kicsivel – rendelkezik az olvasó.

Nem akadékoskodik tovább, dedikálja a két könyvet igény szerint. Irma szótlánul áll férje mellett, kettőbe hajtott papírlappal legyezi magát.

Mielőtt odébb állnának, helyet engedve a következő vásárlónak, a férfi megembereli magát:

– Szeretném kihasználni a kínálózó lehetőséget, és meghívom az írót Kuztoslakára.

Az író csodálkozva emeli a fejét.

– Miért, mi van Kuztoslakán?

– Semmi. Vettem egy házat. Egy kúriát. Összegyűlünk barátok, bográcsolunk, énekelünk, jól érezzük magunkat.

– Köszönöm, de nem utazatok csak úgy – hárítja el a meghívást. – Legtöbbet otthon ülök és dolgozom.

De Károly nem tágít, viszont azt se tudja, hogyan tovább. Felesége veszi át a szót:

– Hogyhogy nem utaztatik? Egy ilyen ajánlatot illik elfogadni! Elvégre mi is eljövünk a könyvbemutatójára, megvesszük a könyvét. Mert mi támogatjuk a kultúrát. Ugye?

Az író cédulára firkantja az e-mail címét, telefonszámát.

– Ezek a mai fiatalok! – fakad ki Irma, amikor a teremből végre kiérnek a szabadba. – Az ember azt hinné, amelyik írásra adja a fejét, szerényebb, de nem, Uram, nem. Ugyanolyan beképzelt, mint a többi. Hát, Károly, kár volt a benzínért, kigyomláhattam volna a hagymát, ma végre nem esik az eső. Jól ki.

Gondterhelt arccal kémleli az eget. Nyugatról esőfelhők gomolyognak, maguk előtt tolvaj párás, füledt meleget.

Becsvágy

Régóta forrt benne valami. Ezen a napon megmozdult. Kézzel írt vessző volt, kissé hanyagul odavetett, akár hosszú magánhangzóból félrecsúszott ékezetnek is nézhette volna valaki.

– Még hogy ékezet! – nézett megvetően az alatta kuporgó *é*-re az *és*-ben.

Nyújtózkodott, majd komótosan körbenézett. Jobbján egy helyhatározó, balján kötőszó, éspedig az untig ismert, sűrű *hogy*. Elbiggyesztette a száját.

– Heh! Unom már, hogy semmirekellő kötőszavakat választok el egymástól, akik teljességgel nélkülözhetők. Ha kimarad valamelyik *hogy*, *de* vagy *mert*, senki emberfia nem érzi hiányukat. Mégis micsoda nagyképű banda! Lelépnek, pá, elmennek itthonról, nem is szólnak, nekem aztán nem, de a vesszőt tegyék ki eléjük. Én meg itt strázsálok rendületlenül. Nem élet ez, én mondom.

A vessző kezét magasra emelte, megmozgatta az ujjait, hogy meginduljon bennük a vérkeringés, közben feltekintett a kék égboltra. Mint fecskék gyülekeztek felette a szavak, szebbnél szebbek, feketék, csinosak, szmokingban mind.

– Ó – sóhajtott meghatódva –, de szép! Csupa főnév meg ige, rímek és ritmus. Főnév mellett akarok állni! Sőt! Őméltósága, az alany mellett! Az alany odaértendő, akkor is, ha történetesen nincs, például, ha nemes egyszerűséggel azt írják: *Esik*. Mi másra gondolni, mint a gyönyörűen kopogó esőre?

Felfelé pislogva olvasni kezdte a szavakat, és csak most eszmélt rá, micsoda nemes népek állnak fölötte. *Test* és *vér* és *illat* és *mező*.

– Mennyi jelentős szó! Ni! – kiáltott fel, hangja egészen átszellemült: – Ott azt írja: *nő*. Ha én ilyen szép szó mellett lehetnék, mint a Nő. Mondat elején, nagybetűvel!

Aztán meglátott egy igét. Erős ige volt, ilyen erős igét még nem látott soha. Ő volt az állítmány.

– Tudom már – suttogta megrendülten. – Ige mellé állok. Cselekvést kifejező, toldaléktól, suttó ragoktól mentes ige jó szomszédja leszek.

És feljebb ugrott egy sorral. Méregette balján az igét, jobbján az új főnevet, amikor tekintete megakadt két mindenképp felé kiemelt szón.

– Tudom már! A verscímbe leszek!

És kettesével ugrált felfelé, míg elérte a kiszemelt két szót, és befészkelte magát közéjük.

– Na, így, kérem! – nyugtázta elégedetten, mint aki ebéd után hátradől a fotelban.

Ekkor lépett be a költő. Ledobta a kulcsosomóját, a bevásárlószatyrot, amiben fél veknit és pástétomot hozott a boltból. Füttyörészve indult az ablak felé, hogy elhúzza a sötétítőt, mert hajnalban hagyta el a házat, most

meg már magasan járt a nap. Az asztal mellett elhaladva tekintete a papírra esett. Maga elé tartotta és nézte, nézte a verset, ami első látásra teljesen idegennek tűnt. „Nem is rossz” – hümmögött és elolvasta előbb magában, majd hangosan. Második olvasatra még mindig úgy érezte, a verset, bár minden sora ismerősen cseng, nem ő írta, hanem valaki más. Valaki, aki nála okosabb, mi több, bölcsőbb, és aki biztosan nem iszik este két üveg vörösbort egymás után, és nem hagyja tele a hamuzót, tekintett végig az asztalon.

– Á! Tudom! – kiáltott fel hirtelen. – A vessző. És milyen jó így, anélkül! Mától kezdve, egy vessző nem sok, annyit se rakok a verseimbe.

Kihalászta a pohárból a muslicát, felhajtotta az éjszakából maradt vörösbort.

– Hölgyem? Szabad egy keringőre? – kérdezte az ujjbegyére tapadt aprócska rovar, és mélyen meghajolt.